



14 آذر در گذر تاریخ

* رحلت فقیه بزرگوار و مدرس کبیر آیت الله "سیدمحمدباقر درچه‌ای اصفهانی" (1302 ش) اشاره:

آیت‌الله سیدمحمدباقر بن مرتضی درچه‌ای در حدود سال 1226 ش (1264 ق) در اصفهان به دنیا آمد و مقدمات و سطوح را در زادگاه خود سپری کرد. وی از آن پس برای تکمیل تحصیلات خود راهی حوزه علمیه نجف شد و با شرکت در درس بزرگان نامداری همچون آیات عظام: میرزاحمد حسن شیرازی معروف به میرزای بزرگ شیرازی، شیخ محمدحسن نجفی صاحب جواهر و میرزا حبیب الله رشتی به مدارج علمی دست یافت. آیت‌الله درچه‌ای از آن پس در اصفهان به تدریس اشتغال یافت و شاگردان برجسته‌ای پرورش داد که آیت‌الله سیدحسین بروجردی و استاد جلال‌الدین همایی از آن جمله‌اند. استعداد فطری و پشتکار عالی و استفاده از استادان بزرگ، آیت‌الله درچه‌ای را در فقه و اصول از استادان مسلم و مجتهد بزرگ گردانید. مجلس درس ایشان در اصفهان، نظیر و رقیب نداشت و معظمه علاوه بر این درجه در علم، در زهد نیز مثال زدنی بود. این عالم ربانی سرانجام در چهاردهم آذر 1302 ش برابر با 28 ربیع‌الثانی 1342 ق در 76 سالگی بدرود حیات گفت و پس از تشییعی کم سابقه، در قبرستان تخت فولاد اصفهان به خاک سپرده شد.

* درگذشت ریاضی‌دان، فیلسوف و حکیم عالیقدر "میرزا طاهر تنکابنی" (1320 ش)

اشاره:

میرزا طاهر تنکابنی فرزند میرزا فرج‌الله در حدود سال 1242 ش (1280 ق) در کلاردشت مازندران به دنیا آمد. در شانزده سالگی برای تکمیل تحصیلات خود راهی تهران شد و در مدرسه سپهسالار به فراگیری علوم پرداخت. میرزا طاهر در درس میرزا محمد رضا صهبای قمشاهی، میرزا ابوالحسن جلوه و آقا علی حکیم، حکمت و نزد میرزا عبدالله، نجوم و هیئت آموخت. پس از مدتی، میرزا طاهر تنکابنی به واسطه ذکاوت و هوش سرشارش از هم‌دوره‌های خود پیشی گرفت و مورد توجه خاص میرزای جلوه واقع شد. میرزا محمد طاهر، علاوه بر احاطه به فلسفه و حکمت، در فقه، اصول، نجوم، ادبیات و ریاضیات نیز تخصص داشت و سالیان طولانی در مدرسه سپهسالار و مدرسه علوم سیاسی تدریس می‌کرد. با آغاز نهضت مشروطه، وی به صف آزادی‌خواهان پیوست و پس از صدور فرمان مشروطیت و تشکیل مجلس شورای ملی، از طرف طبقه طلاب به نمایندگی در مجلس برگزیده شد و در دوره سوم نیز از طرف مردم تهران به مجلس راه یافت. میرزا طاهر به هنگام کودتای

سیدضیاء‌الدین طباطبایی، دستگیر و زندانی شد و بار دیگر در دوران رضاشاه، به زندان افتاد. میرزا طاهر تنکابنی از مشاهیر دانشمندان اسلام در سده چهاردهم هجری به شمار می‌رود. وی فقیهی فیلسوف و حکیمی عارف بود تا بدانجا که او را "خاتم الحکماء" نامیده‌اند. بر صراحت گفتار و دلیری، مشهور بود و بی‌آنکه از کسی بیمی به دل راه دهد، آنچه را که در دل داشت به زبان می‌آورد. وی کتابخانه‌ای با چهار هزار جلد کتاب داشت که مجموعه‌ای از نفیس‌ترین و بهترین کتاب‌ها را در آن گرد آورده بود و برخی از آن‌ها، نسخه‌های خطی نایاب بودند. میرزا طاهر از نوادر روزگار بود و در مراتب سیر و سلوک او، حکایت‌های زیادی نقل شده است. از مناعت طبع و علو نفس او، همان بس که وقتی تمام املاکش در شمال را صادره کردند، لب به شکوه و شکایت نگشود. سرانجام این حکیم فرزانه پس از یک دوره بیماری و در پی یک عمل جراحی در چهاردهم آذر 1320 ش برابر با شانزدهم ذیقعد 1360 ق در 78 سالگی وفات یافت و برحسب وصیت خود، در جوار مزار مرحوم میرزا ابوالحسن جلوه واقع در ابن بابویه در ری مدفون شد.

* بمباران نیروگاه برق "نکا" در مازندران در جریان جنگ تحمیلی توسط عراق (1365 ش)

* درگذشت "غلامحسین یوسفی" محقق و ادیب (1369 ش)

اشاره:

استاد غلامحسین یوسفی در سال 1306 ش در مشهد به دنیا آمد. پس از اتمام دوران متوسطه، وارد دانشگاه شد و در 1330 دکترای ادبیات فارسی و نیز لیسانس حقوق قضایی و علوم سیاسی گرفت. دکتر یوسفی پس از دبیری دبیرستان‌های مشهد و استادی ادبیات فارسی دانشگاه مشهد به مطالعه و تحقیق در کشورهای فرانسه و انگلستان و تحقیق و تدریس در آمریکا پرداخت. ابومسلم سردار خراسان، دیداری با اهل قلم، کاغذ زر، تحقیق درباره سعدی و شیوه‌های نقد ادبی از جمله آثار تصنیفی و ترجمه‌ای دکتر یوسفی است. سرانجام استاد غلامحسین یوسفی، محقق، مدرس و ادیب معاصر، در چهاردهم آذر 1369 در شصت و سه سالگی دار فانی را وداع گفت و در جوار حرم مطهر امام رضا (ع) به خاک سپرده شد.

* آغاز به کار رادیو پیام (1373 ش)

اشاره:

رادیو پیام با هدف اطلاع رسانی در قالب اخبار ترفیکی و اخبار سراسری، هم‌زمان با شبکه تهران از سال ۱۳۷۳، شروع به کار کرد. و در

سال ۱۳۷۵، به عنوان شبکه‌ای مستقل به کار خود ادامه داد. این شبکه با ۸۰ بخش خبری همراه پخش موسیقی فعالیت خود را انجام می‌دهد.

* به تصویب رسیدن طرح تشکیل کمیسیون زن و خانواده در مجلس شورای اسلامی (۱۳۷۵ش) اشاره:

کلیات طرح الحاق یک تبصره به ماده ۴۲ آیین نامه داخلی مجلس شورای اسلامی به تصویب رسید. بر اساس این طرح کمیسیون ویژه ای جهت رسیدگی به مسائل مربوط به زنان تحت عنوان کمیسیون امور زنان و خانواده در مجلس شورای اسلامی تشکیل می شود. این کمیسیون ۱۳ نفر عضو خواهد داشت که با اکثریت نمایندگان زن مجلس شورای اسلامی (دوسوم در صورت وجود) تشکیل خواهد شد. لازم به ذکر است که این طرح در دوره قبلی مجلس نیز مطرح شده بود که به تصویب نرسیده بود و اینک با رأی موافق، ۴۶ رأی مخالف و ۱۳ رأی ممتنع از مجموع ۱۹۵ رأی به تصویب رسیده است.

۱۹ محرم در گذر تاریخ

* حرکت کاروان اسپران کربلا از کوفه به طرف شام (۶۱ ق)

اشاره:

پس از قضایای دلخراش کربلا، بنی امیه جنایتکار اسرای اهل بیت را به عجله تمام به طرف کوفه حرکت دادند. پس از توقف اسرا در کوفه و گزارش ابن زیاد به یزید و صدور فرمان وی مبنی بر حرکت دادن اسرا به سوی شام، اسباب سفر شام را تهیه دیدند و اهل بیت سیدالشهدا علیه السلام از راه موصل به طرف شام حرکت دادند. ابن زیاد زجر بن قیس، محض بن ابی ثعلبه و شمر بن ذی الجوشن را مأمور نمود که همراه پنج هزار سوار، اسرا و سرها را به شام برند. روز اول ماه صفر بود که اسرا به شام وارد شدند.

* درگذشت حسن بن بویه دیلمی، از امرای آل بویه (۳۶۶ ق)

اشاره:

حسن بن بویه ملقب به رکن الدوله دیلمی از امرای آل بویه بود. وی بر جنوب و غرب ایران حکومت می‌کرد. آل بویه از مشهورترین خاندان‌های مسلمان ایران بودند که از سال ۳۲۰ ق بر بخش وسیعی از سرزمین ایران و عراق تا مرزهای شمالی شام حکومت می‌کردند. آل بویه اولین حکومت شیعی در ایران است. برخی از امرای این سلسله، خدمات قابل توجهی به علم و فرهنگ اسلامی کرده‌اند. آنان از ادیبان و فضایی زمان خود تجلیل کرده و وزرای خود را از میان دانشمندان برمی‌گزیدند. بیمارستان عضدی بغداد و دهها بیمارستان و مدرسه دیگر از آثار این سلسله است.

* آغاز جنگ و محاصره ی بغداد توسط هلاکوخان مغول (۶۵۶ ق)

اشاره:

هلاکوخان مغول در اوایل ذی‌حجه سال ۶۵۵ ق از راه کرمانشاهان عازم بغداد شد و پس از شکست طلایه داران لشکر خلیفه‌ی عباسی از دجله گذشت و بغداد را به محاصره‌ی خود درآورد. لشکریان خلیفه در ابتدا از ظاهر بی‌اهمیت مغولان که هیچ سلاح سنگینی بر تن نداشتند و سوار اسب‌های کوچک بودند خوشحال شدند. اما همین که جنگ درگرفت، دریافتند که حریفان آنان بیش از آن چه تصور می‌رفت نیرومند می‌باشند. با یک حمله‌ی سپاه مغول، قوای خلیفه از هم پاشید و شهر به تسخیر مغولان درآمد.

۴ دسامبر در گذر تاریخ

* کشف جزیره "ماداگاسکار" در جنوب شرقی آفریقا توسط مکتشفان پرتغالی (۱۵۰۰م)

* مرگ "توماس هابز" فیلسوف و نظریه‌پرداز برجسته انگلیسی (۱۶۷۹م)

* مرگ "گوتهولد لسینگ" نویسنده و مورخ معروف آلمانی (۱۷۸۱م)

* حمله نیروهای انگلیسی به خارک و بوشهر در پی تصرف هرات توسط ایران (۱۸۵۶م)

* مرگ "والث ویثمن" ادیب معروف امریکایی (۱۸۹۲م)

* استفاده از واکسن حصبه برای اولین بار (۱۸۹۹م)

* برگزاری کنفرانس سه جانبه "برمودا" با حضور آمریکا، انگلیس و فرانسه (۱۹۵۲م)